Vypracoval(a): UČO: Skupina:

**3.** [2 body] Uvažte následující gramatiku G:

$$G = (\{S, A, B, C, D\}, \{a, b\}, P, S),$$

$$P = \{ S \rightarrow BaC \mid SbbA \mid \varepsilon,$$

$$A \rightarrow a \mid BA \mid \varepsilon,$$

$$B \rightarrow A \mid bbCS \mid a,$$

$$C \rightarrow bDC \mid aC,$$

$$D \rightarrow C \mid a\}.$$

Pomocí algoritmů z přednášky převeďte gramatiku G na ekvivalentní gramatiku v Chomského normální formě. Do řešení uveďte celý postup převodu, zejména následující mezivýsledky:

- a) ke gramatice G ekvivalentní gramatiku  $G_1$  bez  $\varepsilon$ -pravidel (nezapomeňte uvést množinu  $N_{\varepsilon}$  obsahující všechny neterminály, které se dají přepsat na  $\varepsilon$ ),
- b) ke gramatice  $G_1$  ekvivalentní gramatiku  $G_2$  bez  $\varepsilon$ -pravidel a jednoduchých pravidel (uveď te množiny  $N_X$ , t.j. množiny všech neterminálů, na které se může  $X \in N$  přepsat),
- c) ke gramatice  $G_2$  ekvivalentní vlastní gramatiku  $G_3$ ,
- d) ke gramatice  $G_3$  ekvivalentní gramatiku  $G_4$  v Chomského normální formě (CNF).

Prvním krokem je odstranění  $\varepsilon$ -pravidel z gramatiky G. Množina neterminálů, které je možné přepsat na  $\varepsilon$ , je  $N_{\varepsilon} = \{A, B, S\}$ . Výsledkem algoritmu z přednášky (5. přednáška, slajd 21) je poté gramatika

$$G_{1} = (\{S', S, A, B, C, D\}, \{a, b\}, P_{1}, S'),$$

$$P_{1} = \{ S' \rightarrow \varepsilon \mid S,$$

$$S \rightarrow BaC \mid aC \mid SbbA \mid bbA \mid Sbb \mid bb,$$

$$A \rightarrow a \mid BA \mid B \mid A,$$

$$B \rightarrow A \mid bbCS \mid bbC \mid a,$$

$$C \rightarrow bDC \mid aC,$$

$$D \rightarrow C \mid a\}.$$

Druhým krokem je odstranění jednoduchých pravidel. Algoritmus z přednášky můžeme použít, protože gramatika  $G_1$  již neobsahuje  $\varepsilon$ -pravidla. Pro všechny neterminály  $X \in N$ 

Vypracoval(a): UČO: Skupina:

jsou množiny neterminálů, na něž lze neterminál X přepsat, následující:

$$N_{S'} = \{S', S\},\$$

$$N_S = \{S\},\$$

$$N_A = \{A, B\},\$$

$$N_B = \{A, B\},\$$

$$N_C = \{C\},\$$

$$N_D = \{C, D\}.$$

Výsledkem algoritmu z přednášky (5. přednáška, slajd 25) je poté gramatika

$$G_{2} = (\{S', S, A, B, C, D\}, \{a, b\}, P_{2}, S'),$$

$$P_{2} = \{ S' \rightarrow \varepsilon \mid BaC \mid aC \mid SbbA \mid bbA \mid Sbb \mid bb,$$

$$S \rightarrow BaC \mid aC \mid SbbA \mid bbA \mid Sbb \mid bb,$$

$$A \rightarrow a \mid BA \mid bbCS \mid bbC,$$

$$B \rightarrow a \mid BA \mid bbCS \mid bbC,$$

$$C \rightarrow bDC \mid aC,$$

$$D \rightarrow bDC \mid aC \mid a\}.$$

Třetím krokem je odstranění nenormovaných neterminálů. Iterativně přidáváme do  $N_i$  neterminály, které lze v i krocích přepsat na řetězec terminálů. Výsledkem je množina:

$$N_e = \{S', S, A, B, D\}.$$

Výsledkem algoritmu z přednášky (5. přednáška, slajd 11) je poté gramatika

$$G_{3a} = (\{S', S, A, B, D\}, \{a, b\}, P_{3a}, S'),$$

$$P_{3a} = \{ S' \rightarrow \varepsilon \mid SbbA \mid bbA \mid Sbb \mid bb,$$

$$S \rightarrow SbbA \mid bbA \mid Sbb \mid bb,$$

$$A \rightarrow a \mid BA,$$

$$B \rightarrow a \mid BA,$$

$$D \rightarrow a \}.$$

Čtvrtým krokem je odstranění nedosažitelných symbolů. Podle algoritmu z přednášky (5. přednáška, slajd 15) nejprve postupně zkonstruujeme následující množiny  $V_i$ 

$$V_0 = \{S'\},\$$

$$V_1 = \{S', S, b, A\},\$$

$$V_2 = \{S', S, a, b, A, B\},\$$

$$V_3 = V_2$$

Odevzdání: 16.11.2015

Vypracoval(a): UČO: Skupina:

a výstupem algoritmu je poté gramatika

$$G_{3} = (\{S', S, A, B\}, \{a, b\}, P_{3}, S'),$$

$$P_{3} = \{ S' \rightarrow \varepsilon \mid SbbA \mid bbA \mid Sbb \mid bb,$$

$$S \rightarrow SbbA \mid bbA \mid Sbb \mid bb,$$

$$A \rightarrow a \mid BA,$$

$$B \rightarrow a \mid BA\}.$$

Gramatika  $G_3$  neobsahuje jednoduchá ani  $\varepsilon$ -pravidla, a tudíž je také necyklická. Navíc neobsahuje ani nepoužitelné symboly, a tedy se jedná o vlastní gramatiku.

Posledním krokem je převod gramatiky  $G_3$  do Chomského normální formy podle algoritmu z přednášky (6. přednáška, slajd 4). Tento algoritmus smíme použít, protože gramatika  $G_3$  je vlastní a bez jednoduchých pravidel. Výsledkem tohoto algoritmu je gramatika

$$G_{4} = (\{S', S, A, B, \langle b'b'A \rangle, \langle b'A \rangle, \langle b'b' \rangle, a', b' \}, \{a, b\}, P_{4}, S'),$$

$$P_{4} = \{S' \rightarrow \varepsilon \mid S\langle b'b'A \rangle \mid b'\langle b'A \rangle \mid S\langle b'b' \rangle \mid b'b',$$

$$S \rightarrow S\langle b'b'A \rangle \mid b'\langle b'A \rangle \mid S\langle b'b' \rangle \mid b'b',$$

$$A \rightarrow a \mid BA,$$

$$B \rightarrow a \mid BA,$$

$$\langle b'b'A \rangle \rightarrow b'\langle b'A \rangle,$$

$$\langle b'A \rangle \rightarrow b'A,$$

$$\langle b'b' \rangle \rightarrow b'b',$$

$$a' \rightarrow a,$$

$$b' \rightarrow b \}.$$